
[2019-41-RE](#)

CAUSA 2019-41-RE

(Miquel Prats i d'altres c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 253-2019. Recurs d'empara

Aute de l'11 de juliol del 2019

BOPA núm. 63, del 24 de juliol del 2019

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 21 de maig del 2019, per les representacions processals respectives dels Srs. Joan Pau Miquel Prats, Mauricio Escribano Sánchez, Enrique Rafael Graciá Cerdá, Ignacio Cardiel Lavilla, Josep Elfa Farré, Isabel Camino Sarmiento Fuertes, Francisco Javier Filoso Fernández, Joana Reolid Castillo i Josep González Frías, mitjançant el qual interposen un recurs d'empara contra la providència del 5 d'abril del 2019 i contra l'aute del 30 d'abril del mateix any, dictats pel president del Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a un tribunal imparcial, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la nul·litat de les resolucions impugnades i que ordeni "*que es nomenin nous magistrats per a compondre el tribunal que ha d'entendre de la causa penal 6000173/2016*";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el marc de la causa penal 6000173/2016 (causa BPA), seguida per un presumpte delicte de blanqueig de diners o valors, comés en el marc d'un establiment bancari, en grup organitzat i de manera habitual, el 5 d'abril del 2019, el president del Tribunal de Corts va dictar una providència mitjançant la qual decidia designar el ponent, així com un magistrat per completar el Tribunal que havia de resoldre la causa esmentada.

1.2. Els recurrents detallats en l'encapçalament d'aquest aute van presentar un incident de nul·litat d'actuacions contra aquesta decisió i, el 30 d'abril del 2019, el president del Tribunal de Corts va dictar un aute en què decidia no admetre a tràmit l'incident esmentat.

1.3. Les representacions processals respectives dels recurrents esmentats van interposar un recurs d'empara contra la providència del 5 d'abril del 2019 i contra l'aute del 30 d'abril del mateix any, dictats pel president del Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a un tribunal imparcial, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica dels recurrents

- Els recurrents retreuen al president del Tribunal de Corts, el qual havia estat recusat com a magistrat en aquesta causa, haver designat un substitut per reemplaçar-lo sense, no obstant això, haver substituït els dos altres magistrats del Tribunal de Corts.

- Consideren que s'hagués hagut de canviar la totalitat dels magistrats que composaven el Tribunal i no únicament substituir el magistrat recusat.

- Per justificar aquesta posició no es fonamenten en el procediment de recusació, sinó en el dret a un tribunal imparcial vulnerat en aquest cas concret i retreuen a la decisió impugnada haver confós els dos procediments.

- Al·leguen que quan un dels magistrats d'un tribunal ha estat descartat per recusació, cal igualment descartar la totalitat dels magistrats que el componen per tal de garantir el dret a un tribunal plenament imparcial.

- Per recolzar aquesta afirmació citen la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans i la del Tribunal Suprem espanyol, en concret la sentència 766/2014 en què es va considerar que la manca d'imparcialitat del president d'un tribunal s'estenia necessàriament al conjunt dels magistrats i havia de dur a un procés nou amb magistrats diferents.

- Per consegüent, demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la nul·litat de les resolucions impugnades i que ordeni "*que es nomenin nous magistrats per a compondre el tribunal que ha d'entendre de la causa penal 6000173/2016*".

2.2. Argumentació del president del Tribunal de Corts

- El president del Tribunal de Corts destaca que les representacions lletrades dels recurrents saben que el magistrat designat era l'únic magistrat que podia completar el Tribunal, atesa la incompatibilitat de les dues magistrades restants, una per haver resolt els recursos d'apel·lació substanciats en el decurs de les diligències prèvies i del sumari i l'altra per haver estat instructora de la causa.

- També destaca el seu coneixement de la desestimació de la petició de recusació dels dos altres magistrats de la composició inicial del Tribunal de Corts, formulada per la representació processal

d'uns imputats en aquesta causa (veg. l'aute del 27 de març del 2019 de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia).

- Aquesta desestimació es fonamentava en la manca de causa vigent de recusació d'aquests magistrats i, per tant, havien de seguir integrant el Tribunal de Corts.

- Considera que sota l'aparença d'un incident de nul·litat d'actuacions contra la designació del ponent i la designació d'un magistrat de substitució, es vol fer valer la recusació dels magistrats esmentats.

- Per consegüent, considera que l'incident de nul·litat d'actuacions està mancat de fonament, ja que la resolució impugnada no té cap altra finalitat que la d'ordenar la continuació del procediment. Afegint que el fonament de la impugnació no està relacionat pròpiament en cap dels motius de nul·litat dels actes processals de l'apartat 4 de l'article 18 bis de la Llei transitòria de procediments judicials.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració del dret constitucional a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'aute del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).

3.4. En aquesta causa, la qüestió constitucional que el Tribunal ha de resoldre és la de saber si en no admetre a tràmit l'incident de nul·litat d'actuacions, el president del Tribunal de Corts ha validat una decisió (aquella que preveu la substitució d'un magistrat recusat i no la substitució del conjunt dels magistrats del tribunal jutjador) que vulneraria el dret a un tribunal imparcial.

3.5. La providència impugnada per les representacions processals respectives dels recurrents tenia per finalitat la designació del ponent de la causa i la designació d'un tercer magistrat per completar el Tribunal de Corts que havia d'enjudiciar la causa.

3.6. Per consegüent, l'incident de nul·litat d'actuacions només podia centrar-se en aquests dos punts i, així doncs, la decisió del president del Tribunal de Corts en què considera que la impugnació de la seva providència per no haver renovat el conjunt dels magistrats pretenia exercir en realitat unes recusacions, està fonamentada en Dret.

3.7. La recusació és un dret que deriva necessàriament del dret a un procés equitable per tal com ofereix als justiciables la garantia de ser jutjats per un tribunal imparcial.

3.8. La inadmissió a tràmit de l'incident de nul·litat d'actuacions es fonamenta en una motivació que no és ni il·lògica ni irraonable.

3.9. A més, la recusació d'un magistrat no deriva de manera mecànica i automàtica en una renovació dels magistrats que componen el tribunal que ha de jutjar una causa.

3.10. Aquest Tribunal ja ha declarat que la recusació té per objecte la garantia pel justiciable de ser jutjat per un tribunal imparcial i no d'obstruir, de retardar o de paraitzar l'exercici de la Justícia i el desenvolupament del procés; per aquest motiu, correspon als jutges ordinaris apreciar si la demanda de recusació no constitueix un abús de dret.

3.11. En aquesta causa la petició de recusació dels dos altres magistrats que componen el Tribunal de Corts ja va ser resolta per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

3.12. També es desprèn de la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans (veg. la sentència del 9 de juliol del 2015, AK c/ Liechtenstein i la sentència del 22 de setembre de 1994, Debled c/ Bèlgica) que el respecte dels principis d'imparcialitat objectiva i subjectiva han de tenir en compte les circumstàncies de cada cas i la particularitat del sistema jurisdiccional de l'Estat concernit.

3.13. Així doncs, en el sistema jurisdiccional d'un Estat petit com l'andorrà, les recusacions podrien conduir ràpidament a una paràlisi jurisdiccional del sistema, cosa que infringiria greument el principi de bona administració de la Justícia que deriva de l'article 10.1 de la Constitució.

3.14. Per consegüent, demanant en el marc d'un incident de nul·litat d'actuacions una renovació total del Tribunal que ha d'enjudiciar la seva causa, les representacions processals respectives dels recurrents no s'han ajustat al procediment de l'incident de nul·litat d'actuacions, ni al procediment de la recusació, ni tampoc al marc del respecte del dret a un tribunal imparcial.

3.15. Així doncs, aquest recurs d'empara ha de ser inadmès a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat.

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2019-41-RE presentat per les representacions processals respectives dels Srs. Joan Pau Miquel Prats, Mauricio Escribano Sánchez, Enrique Rafael Graciá Cerdá, Ignacio Cardiel Lavilla, Josep Elfa Farré, Isabel Camino Sarmiento Fuertes, Francisco Javier Filoso Fernández, Joana Reolid Castillo i Josep González Frías, contra la providència del 5 d'abril del 2019 i contra l'aute del 30 d'abril del mateix any, dictats pel president del Tribunal de Corts.

2. Notificar aquest aute a les representacions processals respectives dels recurrents, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, l'11 de juliol del 2019.

Dominique Rousseau
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat